

SPW

Verslag van bevindingen:

Raad van Toezicht

**Stichting Pensioenfonds voor de
Woningcorporaties**

Verslagjaar 2014

April 2015

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Bevindingen	2
2.1	Algemeen beleid	2
2.2	Governance	2
2.3	Financiële opzet	3
2.4	Evenwichtige belangenafweging	4
2.5	Beleggingsbeleid en vermogensbeheer	4
2.6	Uitbesteding	4
2.7	Risicomanagement	5
2.8	Communicatie en transparantie	5
3	Follow up 2013	6
4	Werkwijze van de Raad	7

1 Inleiding

In dit bevindingenrapport heeft de Raad van Toezicht (RvT) van Stichting Pensioenfonds voor de Woningcorporaties (SPW) de bevindingen en eventuele aanbevelingen ingedeeld in een aantal rubrieken. Voorafgaand aan de bevindingen hebben wij steeds de norm geformuleerd waaraan wordt getoetst. Wij toetsen in beginsel aan de normen zoals geformuleerd in wet- en regelgeving alsmede de Code Pensioenfondsen. Om de leesbaarheid van dit bevindingenrapport te bevorderen worden in dit rapport deze normen niet stuk voor stuk behandeld doch deze zijn per rubriek samengevat in één overkoepelende norm.

Per 1 juli jongstleden is de Wet Versterking bestuur pensioenfonds in werking getreden. Voor SPW betekent dit dat de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de reeds functionerende Raad van Toezicht ook zijn verankerd in de wet. De Raad van Toezicht heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds, waarbij de raad in ieder geval toeziet op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De Raad van Toezicht vormt zich ook een oordeel over het functioneren van het bestuur, geeft het bestuur gevraagd en ongevraagd advies en heeft een aantal specifieke in de Pensioenwet genoemde bevoegdheden.

De algemene conclusie van de raad is dat het fonds goed wordt bestuurd en dat het bestuur in control is. De raad heeft met genoegen geconstateerd dat het bestuur in het jaar 2014 wederom belangrijke verbeterlagen heeft gemaakt.

2 Bevindingen

2.1 Algemeen beleid

Het bestuur van een fonds heeft tot taak zo goed mogelijk uitvoering te geven aan de pensioenregeling. Een pensioenfondsbestuur dient daartoe de doelstellingen van het fonds en de gehanteerde uitgangspunten (in overleg met andere organen) vast te stellen. Tevens dient het bestuur een visie te hebben op een toekomstbestendige uitvoering. Het beleid en de overwegingen die daaraan ten grondslag liggen dienen voldoende kenbaar te zijn.

Bevindingen

De raad constateert dat het bestuur toegewijd is de missie te vervullen. Waar het strategische beleidskeuzes betreft valt het de raad op dat de aandacht vooral gericht is op de korte termijn. Dit is wellicht het onontkoombare gevolg van de lang aanhoudende onzekerheid omtrent het nieuwe pensioencontract en de exacte invulling van fiscale kaders. Er is dan ook vertraging opgelopen met betrekking tot het – in overleg met organen – opstellen van doelstellingen en uitgangspunten (waaronder de risicohouding).

Het bestuur geeft via het bestuursverslag op transparante wijze inzicht in het beleid en de overwegingen die daaraan ten grondslag liggen. Dit verslag wordt ter beschikking gesteld aan de Raad van Toezicht en het Verantwoordingsorgaan (VO). In het jaarverslag geeft het bestuur aan een breder publiek uitleg over het beleid van het fonds en de resultaten.

2.2 Governance

De structuur van een fonds dient zodanig te zijn dat goede besturing is geborgd. Voorts dienen individuele bestuursleden en het bestuur als geheel voldoende geschikt te zijn.

Bevindingen

Het bestuur heeft er, in het kader van de Wet Versterking bestuur pensioenfondsen, na uitgebreide discussie al in 2013 voor gekozen het paritaire bestuursmodel te handhaven. Om voldoende deskundigheid te kunnen garanderen, met name gelet op het terrein van risicobeheer, werd een onafhankelijke deskundige aangetrokken. Conform de Wet werd een bestuurszetel ingeruimd namens de gepensioneerden, welke pas in 2015 kon worden benoemd.

Voor het nieuwe Verantwoordingsorgaan zijn verkiezingen gehouden en het VO is in mei geïnstalleerd. De profielen van de RvT werden opnieuw bezien en aangescherpt, zonder overigens te concluderen dat de leden van de raad hierin niet meer pasten. De gevolgen van de nieuwe wetgeving, in het bijzonder het feit dat de RvT mede-beleidsbepaler is geworden en aanzienlijk meer bevoegdheden heeft dan het intern toezicht van weleer, zijn verwerkt in het reglement.

De reglementen van de Raad van Toezicht en het VO zijn in lijn gebracht met de nieuwe wettelijke bepalingen en de onderlinge relatie werd hierin meegenomen. Ook zijn de statuten aangepast.

Met de uitbreiding van het bestuur naar 8 leden is een allang levende wens van de RvT in vervulling gegaan. De kwetsbaarheid van het bestuur zal hierdoor minder worden, terwijl er tegelijkertijd zowel een bredere als een diepgaandere deskundigheid aanwezig is. Ook op andere terreinen is het bestuur van SPW intensief bezig geweest met het vergroten van zijn deskundigheid, hetgeen de Raad toejuicht. Het deskundigheidsplan 2015 is een goede weergave hiervan.

De raad constateert dat het bestuur zo is samengesteld dat zij alle deskundigheidsgebieden omvat en daarbij conform de wensen en eisen van DNB is samengesteld. Een belangrijke voorwaarde om als bestuur ook goed samen te werken, iets waar het bestuur in 2013 en 2014 zich sterk op richtte. Daarover hebben wij onze complimenten eerder uitgesproken. De raad hoopt, nu ook de commissies opnieuw zijn ingericht en het voorzitterschap is gewisseld, dat het

bestuur er in blijft slagen als één geheel te functioneren. In het bijzonder menen wij dat het de aandacht verdient van de voorzitters om zich hierop te richten en te bevorderen dat alle bestuurlijke kwaliteiten en expertises tot hun recht kunnen komen.

De relatie tussen de RvT en bestuur omschrijven wij als “zoekend naar meerwaarde”. Het bestuur heeft meermalen aangegeven dat het de adviesfunctie van de raad respecteert, maar hieraan minder actief invulling wil geven. De mening van de raad is dat het bestuur zich, zeker vanwege de formele, grotere bevoegdheden van de raad, wil inspannen voor een goede relatie. Het is echter nog zoeken naar de beste vorm. Het afgelopen jaar verscherpte de relatie enigszins doordat raad en bestuur verschillende opvattingen hadden over de interpretatie van het beleggingsonderzoek en de zienswijze van DNB. Wij hebben het bestuur indringend geconfronteerd met onze zienswijze en positie. Dit werd niet in dank afgenomen. Dat hoeft ook niet, maar het leidde niet tot een productieve samenwerking. Het bestuur heeft overigens ook verzuimd de raad om advies te vragen over het beloningsbeleid, waarvoor overigens een verklaring kan worden gevonden doordat wij hierover al eerder een advies gaven. De RvT ziet dit echter wel als een verzuim van de kant van het bestuur.

De informatievoorziening aan de raad, die overigens wel is verbeterd, speelt hierbij een rol. De raad kan niet altijd weten wat er speelt en wil daarom graag dat het bestuur proactief informeert en vraagt om de opinie van de raad, of om goedkeuring.

De raad vindt het jammer dat we als RvT en bestuur geen voorbeeldfunctie vervullen als het gaat om het interne toezicht door een RvT, juist omdat het fonds als één van de eerste fondsen een RvT installeerde.

Voor het nieuwe Verantwoordingsorgaan zijn verkiezingen gehouden en het VO is in mei 2014 geïnstalleerd. De reglementen van de Raad van Toezicht en het VO zijn in lijn gebracht met de nieuwe wettelijke bepalingen. Ook zijn de statuten aangepast. Er is een onafhankelijke bestuurder aangetrokken; deze is inmiddels na goedkeuring door DNB, benoemd. Inmiddels is ook de door de pensioengerechtigden in het VO voorgedragen bestuurder benoemd in het bestuur.

De raad heeft geconstateerd dat het bestuur uitvoering heeft gegeven aan het ontwikkelplan op het gebied van deskundigheid en competenties. Zo heeft het bestuur in een aantal kennissessies zijn deskundigheid over hedgefonds sterk verbeterd en heeft het bestuur ook dit jaar een intensief traject doorlopen, gericht op verbetering van de competenties, zowel individueel als collectief. Aandachtspunt daarbij is voor de raad dat het bestuur alle competentiegebieden - en niet overwegend de financiële – evenwichtig waardeert.

De raad constateert dat het bestuur competent is en toegewijd de taken vervult. De bestuursleden zijn deskundig, zij stellen zich onafhankelijk op en er wordt op voet van gelijkwaardigheid geopereerd.

2.3 Financiële opzet

Het fonds dient een deugdelijke financiële opzet te hebben. De financiële opzet dient zodanig te zijn dat voldaan wordt aan de eis van een consistent geheel tussen gewekte verwachtingen, financiering en realisatie van de voorwaardelijke toeslagverlening. De financieringsopzet moet toekomstbestendig zijn.

Bevindingen

Vanwege de fiscale aanpassingen heeft het bestuur het pensioenreglement aangepast en voor het salaris boven € 100 K een netto pensioenregeling geïntroduceerd. Daarnaast heeft het bestuur het premie- en toeslagenbeleid en het beleggingsbeleid aangepast; deels vooruitlopend op de introductie van het nFTK in 2015. Deze wijzigingen zijn in een ALM-studie doorgerekend op hun lange termijn effecten op pensioenresultaat, premiehoogte, dekkingsgraad en risico's. We hebben gezien dat het bestuur zich hierop heeft voorbereid via een ALM-studie. Bestuur en

sociale partners hebben hierin samen opgetrokken. Ook het Verantwoordingsorgaan is tijdig en juist geïnformeerd over de gevolgen van de invoering.

De RvT vindt dat het bestuur zorgvuldig te werk is gegaan. Er is sprake van een robuust proces waarbij voldoende aandacht is geweest voor alle betrokken instanties. Bovendien constateert de raad dat er een goede afweging heeft plaatsgevonden van de belangen van alle belanghebbenden.

2.4 Evenwichtige belangenafweging

Het bestuur van een fonds dient er voor te zorgen dat belanghebbenden zich op een evenwichtige wijze vertegenwoordigd weten door het fonds.

Bevindingen

De raad constateert dat het bestuur bij het nemen van beleidsbeslissingen steeds de belangen van de verschillende partijen op een evenwichtige wijze afweegt. De overwegingen dienaangaande zijn ook terug te lezen in de verslagen.

2.5 Beleggingsbeleid en vermogensbeheer

Een pensioenfonds dient een beleggingsbeleid te hebben dat in overeenstemming is met de verplichtingen van het fonds en de vastgestelde risicohouding. De opdracht aan de vermogensbeheerder dient in overeenstemming te zijn met dit beleid en er dienen effectieve begrenzingen opgenomen te zijn in deze opdracht.

Bevindingen

We hebben de gang van zaken m.b.t. de vaststelling van het beleggingsplan 2015 goed kunnen beoordelen aan de hand van een gesprek met de voorzitter van de Bestuurscommissie Balansmanagement (BcB). De voorzitter van de BcB heeft toegelicht dat het bestuur in de zomer van 2014 is gestart met de ontwikkeling van de beleggingsvisie voor 2015 tot 2017. Op basis van die visie heeft het bestuur tien wijzigingen doorgevoerd ten opzichte van het beleggingsplan 2014. Daarnaast heeft het bestuur zich voorbereid op een alternatief beleggingsplan dat geïmplementeerd kon worden zodra staatssecretaris Klijnsma pensioenfondsen de mogelijkheid gaf éénmalig het beleggingsrisico te verhogen. Hiervoor is het strategisch beleggingsplan als uitgangspunt gehanteerd.

2.6 Uitbesteding

Het bestuur dient een visie op de uitvoering van de activiteiten van het pensioenfonds te hebben, inclusief een aanvaardbaar niveau van de kosten en zicht op de keten van uitbesteding. Daarbij dient het bestuur in control te zijn. De overwegingen bij de keuze voor de wijze van uitvoering worden vastgelegd en beschikbaar gesteld aan belanghebbenden. Partijen waar werkzaamheden aan worden uitbesteed, dienen op regelmatige basis te worden geëvalueerd. Hetzelfde geldt ten aanzien van de adviseurs waarmee het bestuur werkt.

Bevindingen

De lopende overeenkomsten met APG met betrekking tot het vermogens- en pensioenbeheer lopen eind 2015 af. Het bestuur heeft zich hierop gedegen voorbereid en heeft onderhandelingen gevoerd over eventuele voortzetting van de contracten. De RvT is steeds op de hoogte gehouden van de uitgangspunten en de voortgang in de onderhandelingen en constateert naar tevredenheid dat er een akkoord is bereikt over voortzetting van de overeenkomsten.

2.7 Risicomanagement

Het bestuur bevordert en borgt een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is en zorgt voor een adequate organisatie van het integrale risicomanagement. Het bestuur houdt expliciet rekening met risico's en risicobeheersing bij het bepalen van het beleid en het nemen van besluiten. Deze risicoafweging wordt vastgelegd.

Bevindingen

Wat betreft het risicomanagement is sprake van een gestructureerde aanpak. De beleggingsfondsen waarin SPW belegt, worden periodiek geëvalueerd door een onafhankelijke partij. De bruto risico's worden visueel zichtbaar gemaakt in een 'heatmap'. De opzet van de beheersmaatregelen (bruto risico) wordt in relatie gebracht met de uitwerking van deze maatregelen (netto risico). De eerste lijn van het risicobeheer van de meeste beleggingscategorieën ligt bij APG (pools). SPW beoordeelt het uitbestedingsrisico, b.v. door ISAE-verklaringen en overleg van de specialisten van het bestuursbureau met APG (tweede lijn). Het toezicht van het bestuur op de werking van de door de 2e lijn genomen maatregelen komt tot uitdrukking in de risicomanagementrapportages en door gesprekken van het bestuur met de risicomanager van het bestuursbureau. Daarnaast worden er goede discussies gevoerd in de BcB en wordt er gebruik gemaakt van de daar aanwezige (externe) kennis.

Op het gebied van beleidsvoorstellen is de countervailing power van het fonds richting APG gegroeid en is APG veel minder initiërend. Er is sprake van voldoende deskundigheid in de BcB.

De raad constateert dat het bestuur goede stappen heeft gezet met betrekking tot de implementatie van het integrale risicomanagement. Er liggen goede en inzichtelijke rapportages waaruit duidelijk wordt welke risico's er op welke terreinen liggen.

2.8 Communicatie en transparantie

Het bestuur zorgt voor een adequaat communicatiebeleid, waarbij de persoonlijke pensioeninformatie goed toegankelijk is en het pensioenbewustzijn van belanghebbenden wordt bevordert. Het bestuur meet de effectiviteit van de ingezette communicatiemiddelen periodiek, in elk geval elke drie jaar.

Bevindingen

De raad vindt dat er goede communicatie-activiteiten ontplooid worden zeker waar het de actieve deelnemers betreft.

In 2014 is een communicatieplan ontwikkeld waarin nadrukkelijk het deelnemersperspectief centraal staat. De raad beoordeelt dit als positief.

3 Follow up 2013

De raad rekent het tot haar taak te beoordelen of en in hoeverre opvolging is gegeven aan eerdere bevindingen en aanbevelingen en de termijn waarbinnen dit gebeurt.

Het bestuur heeft gereageerd op ons bevindingenrapport van 2013. Daarin waren wij kritisch over de wijze waarop het bestuur is omgegaan met de aanbevelingen en aandachtspunten van DNB en het intern toezicht naar aanleiding van het onderzoek naar de innovatieve beleggingen. Wij waren destijds van mening dat het bestuur hiermee onvoldoende proactief en te defensief was omgegaan.

We hebben geconstateerd dat het bestuur onze standpunten niet op alle punten deelde. Een belangrijke oorzaak van de verschillende visies was gelegen in onvoldoende onderlinge communicatie. In een openhartig overleg met het dagelijks bestuur hebben we lessen getrokken uit de onderlinge communicatie en wederzijds afspraken gemaakt naar de toekomst. De raad beschouwt hiermee de opvolging van het bevindingenrapport 2013 adequaat.

4 Werkwijze van de Raad

Voor onze werkwijze is het reglement, dat op de website staat, primair leidend. Daarnaast zijn de bevoegdheden die volgen uit nieuwe wet- en regelgeving van belang en is de VITP Code, welke ziet op kwaliteit en scope van het interne toezicht een richtinggevend document voor het optreden van de RvT.

Voorafgaand aan elk jaar stellen we een werkplan op. In dit plan worden reguliere toezichtonderwerpen opgenomen, maar ook onderwerpen waaraan wij specifieke aandacht willen geven in het desbetreffende jaar. In ons jaarplan 2014 waren belangrijke onderwerpen:

- de Governance en de wijzigingen daarin i.v.m. de inwerkingtreding van de Wet Versterking bestuur pensioenfondsen op 1 juli 2014 en de overwegingen van het bestuur bij de besluitvorming over de implementatie hiervan
- Professionaliteit, deskundigheid en samenstelling van het bestuur
- De relatie tussen bestuur en RvT en de wijziging in taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van het intern toezicht als gevolg van bovengenoemde wet en en hoe bestuur en raad hieraan gezamenlijk hebben vormgegeven.
- Het nieuwe pensioencontract en de wijze waarop het bestuur de wijzigingen in de regeling per 1 januari 2015, mede als gevolg van aanpassingen in het Witteveen-kader, doorvoerde.
- Risicobeleid
- Beleggingen, waaronder afronding van het beleggingsonderzoek

We hebben in 2014 zeven maal vergaderd in eigen kring, tweemaal met het voltallige bestuur en vijfmaal met het dagelijks bestuur. Daarnaast zijn er twee verdiepingssessies geweest met vertegenwoordigers vanuit het bestuur en neemt de raad kennis van de werkzaamheden van het bestuur via notulen, kwartaalverslagen en aanwezigheid als toehoorder bij commissie- en bestuursvergaderingen.

Verder was er een vergadering met het Verantwoordingsorgaan. In het kader van het jaarwerk is er gesproken met de certificerend actuaris, de accountant en de compliance-officer.

De voorzitters van de raad en het bestuur hebben voorts regelmatig telefonisch overleg.

Op 1 augustus heeft de heer De Groot het voorzitterschap van de Raad van Toezicht overgenomen van mevrouw Altenburg. 1 januari 2015 liep de eerste termijn af van mevrouw Gram. Mevrouw Gram was niet beschikbaar voor een tweede termijn: in de vacature zal worden voorzien medio 2015. Leden van de raad zorgen ervoor dat hun kennis en vaardigheden steeds up to date zijn. In het kader hiervan zijn in het jaar 2014 verschillende seminars c.q. opleidingsdagen bezocht.

Mede in het licht van de wisseling in de raad, heeft de raad ervoor geopteerd de periodieke evaluatie van de raad te laten plaatsvinden eind 2015.

De raad ziet het als zijn taak bij te dragen aan de kwaliteit en effectiviteit van de governance en de besturing van het pensioenfonds. De raad wil dan ook te allen tijde graag als gesprekspartner van het bestuur functioneren en hoopt dat het bestuur dit ook zo ervaart.

Amstelveen 24 april 2015

Nelly Altenburg

Peter de Groot